

Phaeozem er utbredt rundt Mjøsa. Dette bildet viser en kornåker på Stange (foto: Hilde Olsen / NIBIO).

Phaeozem

Phaeozem er selvdrenert jordsmonn med mørkt matjordlag som er utviklet fra næringsrikt opphavsmateriale. Denne jorda er i all hovedsak svært godt egnet for plantedyrking.

KJENNETEGN

Navnet Phaeozem er sammensatt av det greske ordet phaios, som betyr mørk, og det russiske ordet zemlja, som betyr jord eller land. Phaeozems kjennetegnes av at de er naturlig næringsrike og har et mørkt, ofte humusrikt, matjordlag med god jordstruktur. Phaeozem er mest utbredt i de delene av landet som har en berggrunn fra Kambrosilurtiden, for eksempel på både vest- og østsiden av Mjøsa.

Phaeozem er kjent som ei mørk og næringsrik jord som gir gode dyrkingsforhold (foto: Åge Nyborg / NIBIO).

Illustrasjon og beskrivelse av sjiktene i én type Phaeozem: Cambic Endoleptic Phaeozem. Cambic viser til at et minst 15 cm tykt lag under plogsjiktet har strukturutvikling og Endoleptic viser til fast fjell mellom 50 og 100 cm dybde (illustrasjon: Nora Hua Ly Kok / NIBIO). Profilbildet viser eksempel på en annen type Phaeozem (foto: Helene Stav / NIBIO).

CAMBIC ENDOLEPTIC PHAEOZEM			
Illustrasjon	Sjikt	Beskrivelse	Bilde
	Ap	0-25 cm Plogsjikt med middels innhold av organisk materiale, næringsrikt opphavsmateriale, lettleire	
	Bw	25-70 cm Selvdrenert jord med struktur, næringsrikt opphavsmateriale, lettleire	
	R	70 cm og dypere Fast fjell av næringsrikt berggrunn	

VEKSTFORHOLD

Phaeozem er en porøs jord med god jordstruktur. Det vil si at jord er stabilt bundet sammen i aggregater i ulike størrelser, som både forbedrer gassutveksling, evne til å kvitte seg med overflødig vann og evne til å holde på plantetilgjengelig vann. Tidvis kan jorda være vannmettet lengre ned i jorddybden, under en halvmetre fra overflata. Høy biologisk aktivitet fører til at overflatesjiktet ofte er tykkere enn normal pløyedybde. På grunn av opphavsmaterialet er jorda naturlig næringsrikt og har en naturlig høy pH. Phaeozem kan variere stort i jordsmonnets egenskaper, men er som regel godt egnet til de fleste jordbruksvekster.

Jordsmonndannelse

Jord er en ikke-fornybar ressurs som dannes under påvirkning av de jordsmonnsdannende faktorene opphavsmateriale, topografi, klima, organismer og menneskelig aktivitet, over tid.

Jordbor med mørk, næringsholdig jord (foto: Åge Nyborg / NIBIO).

Det nasjonale jordkartleggingsprogrammet bruker en fornyet versjon av klassifiseringssystemet World Reference Base for Soils (2014). Les mer om jordkartlegging på nibio.no/tema/jord/jordkartlegging.

Jord klassifiseres i 15 ulike jordgrupper*. Jordgruppene er vist i kartet *Jordsmonnklassifisering* på kilden.nibio.no og hver jordgruppe er presentert i en NIBIO POP.

Materialet som ligger til grunn for denne POP-en baserer seg på tekst som er publisert på NIBIOs nettside om temakartet *Jordsmonnklassifisering* og på erfaringer som er gjort som jordkartleggere.

* De 15 jordgruppene som inngår i det norske jordkartleggingsprogrammet er Anthrosol, Arenosol, Cambisol, Fluvisol, Gleysol, Histosol, Leptosol, Luvisol, Phaeozem, Planosol, Podzol, Regosol, Stagnosol, Technosol og Umbrisol.

FORFATTER:

Nora Hua Ly Kok og Siri Svendgård-Stokke, avdeling jordkartlegging, divisjon Kart og statistikk